

بررسی تکالیف مهارت محور بر هوش هیجانی و عملکرد تحصیلی دانش آموزان دوره ابتدایی

فاطمه شکری^۱

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد تاریخ فلسفه آموزش و پرورش، دانشگاه پیام نور، واحد همدان، همدان، ایران. (نویسنده مسئول).

مجله پیشرفت‌های نوین در علوم رفتاری، دوره هشتم، شماره پنجاه و ششم، سال ۱۴۰۲، صفحات ۵۶۴-۵۵۶

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۳/۰۳

تاریخ وصول: ۱۴۰۲/۰۱/۲۰

چکیده

هدف از انجام پژوهش حاضر بررسی تکالیف مهارت محور بر هوش هیجانی و عملکرد تحصیلی دانش آموزان دوره ابتدایی می‌باشد. پژوهش حاضر از نظر هدف یک پژوهش کاربردی و از نظر جمع‌آوری داده‌ها یک پژوهش نیمه آزمایشی است. طرح نیمه آزمایشی پژوهش حاضر پیش‌آزمون- پس‌آزمون با گروه کنترل باهدف تکالیف مهارت محور بر هوش هیجانی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان به مرحله اجرا گذاشته شد. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان مقطع ابتدایی شهر کرمانشاه در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ می‌باشند. نمونه موردنظر در پژوهش حاضر از نوع تصادفی در دسترس بود که از بین دانش‌آموزان پایه مقطع ابتدایی تعداد ۳۰ نفر به‌عنوان گروه نمونه انتخاب شدند که به‌صورت تصادفی ۱۵ نفر در گروه آزمایش و ۱۵ نفر در گروه کنترل جایگزین شدند. نتایج نشان داد مقدار F برای متغیرهای هوش هیجانی و عملکرد تحصیلی $۳۴/۶۵$ به دست آمد که در سطح $(P < ۰/۰۰۱)$ معنادار است، و با توجه به‌اندازه اثر محاسبه‌شده $۰/۳۰۵$ تغییر در متغیر هوش هیجانی و عملکرد تحصیلی ناشی از تأثیر متغیر مستقل (تکالیف مهارت محور) بوده است؛ بنابراین تکالیف مهارت محور می‌تواند مورد استفاده مراکز آموزش و پرورش و مؤسسات آموزشی جهت افزایش هوش هیجانی و عملکرد تحصیلی کودکان شود.

کلیدواژه: موفقیت تکالیف مهارت محور، هوش هیجانی، عملکرد تحصیلی، دانش‌آموزان.

مجله پیشرفت‌های نوین در علوم رفتاری، دوره هشتم، شماره پنجاه و ششم، سال ۱۴۰۲

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 رتال جامع علوم انسانی
 علوم رفتاری

مقدمه

در هر جامعه سلامت دانش آموزان اهمیت ویژه‌ای دارد و توجه به بهداشت روانی آنان کمک می‌کند تا از نظر روانی و جسمی سالم بوده و نقش اجتماعی خود را بهتر ایفا کنند. در این راستا شناخت صحیح ابعاد مختلف جسمی و روانی این گروه سنی و کوشش در راه تأمین شرایط مادی و معنوی مناسب برای رشد اجتماعی^۱، بدنی، عاطفی و فکری آنان واضح‌تر از آن است که احتیاج به تأکید داشته باشد (خدام، مدانلو، ضیایی و کشتکار، ۱۳۸۸؛ به نقل از رضایی، ۱۳۹۸). دانش‌آموزانی که مهارت کافی کسب کرده‌اند در ایجاد ارتباط با همسالان، بهتر از دانش‌آموزانی هستند که فاقد مهارت می‌باشند که می‌تواند عملکرد تحصیلی آن‌ها را تحت تأثیر قرار دهد (معدنی پور، رنجبر، کاکاوند و ثنایی ذاکر، ۱۳۹۰). در جهان کنونی عملکرد تحصیلی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. جوامع پیشرفته و در حال پیشرفت تأکید زیادی بر عملکرد، رقابت و پیروزی دارند. عملکرد تحصیلی به تمامی درگیری‌های دانش‌آموز در محیط مدرسه اشاره دارد که دربرگیرنده‌ی خودکارآمدی، تأثیرات هیجانی، برنامه‌ریزی، فقدان کنترل پیامد و انگیزش می‌باشد (جلیلیان، ۱۴۰۰). عملکرد تحصیلی، به‌وسیله‌ی تمایل دانش‌آموزان (انعکاس رویکردها، سماجت‌ها و سطح علاقه) در مورد موضوعات تحصیلی، هنگامی که دانش و مهارت دانش‌آموزان با یک استاندارد عملکردی سنجیده می‌شود، تعریف می‌گردد (کاسارینگ، مونس، نیلسن، ساپازینسکی، لاسن و لهنمان، ۲۰۲۰). ماو^۳ (۲۰۱۹) عملکرد تحصیلی را چنین تعریف کرده است: مجموعه رفتارهای تحصیلی است که پیشرفت و پسرفت تحصیلی را در زمینه‌ی معلومات بیان می‌کند. البته این عملکرد می‌تواند عوامل دیگر مرتبط با تحصیل از جمله فعالیت‌های کلاسی و دانشگاهی و تعامل با همکلاسی‌ها و معلمان را نمایان سازد (ماو، ۲۰۱۹). از این رو می‌توان گفت موفقیت تحصیلی جزء مهمی در یادگیری است و نقش مهمی در کمک به دانش‌آموزان در فعالیت‌های تحصیلی دارد. موقعیتی است که به رفتار و مسیر نیرو می‌دهد و آن‌ها را حفظ می‌کند، به عبارتی شامل اهداف و فعالیت‌هایی است که هدف آن ایجاد انگیزه برای حرکت و عمل است. همچنین مجموعه‌ای از باورها، ادراکات، ارزش‌ها، اطلاعات و اقدامات است که کاملاً با یکدیگر مرتبط هستند (سوهاگ، لاریک، تاگار و سولانگی^۴، ۲۰۱۶). عملکرد تحصیلی به‌وضوح تحت تأثیر متغیرهای بی‌شمار و مرتبطی قرار می‌گیرد. مطالعات پیشین عوامل متعددی را شناسایی کرده‌اند که بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان در مراکز مختلف تأثیر می‌گذارد. این عوامل شامل؛ حضور در کلاس، سن، سبک‌های یادگیری و انتظارات، جنسیت، تعداد اعضا کلاس، شرایط ورود، درآمد خانواده (علی، مونیر، حیدر، خان و احمد، ۲۰۱۹؛ به نقل از رحمتی، ۱۳۹۸).

یکی از عوامل تأثیرگذار بر عملکرد تحصیلی افراد، هوش و توانایی ذهنی اوست. هوش هیجانی بر عملکرد افراد در همه‌ی زمینه‌ها تأثیر می‌گذارد و می‌توان آن را به‌عنوان یکی از عوامل مؤثر بر عملکرد تحصیلی فراگیرندگان معرفی کرد. نتایج تحقیقات زیادی

¹ - Social development

² - Kasaring, Mons, Nielsen, Sapaczynski, Lassen and Lehmann

³ -Mau

⁴ - Sohag, Larik, Tagar and Solangi

(پارکر^۱ و همکاران، ۲۰۰۴؛ ولا^۲، ۲۰۰۳؛ بویلی^۳ ۲۰۰۳؛ نلسون^۴ و نلسون، ۲۰۰۳؛ نلسون و لاو^۵، ۲۰۰۳؛ استوتلیمیر^۶، ۲۰۰۲) بیانگر ارتباط مؤلفه‌های هوش هیجانی و عملکرد و پیشرفت تحصیلی فراگیرندگان است و طبق نتایج تحقیقات ذکر شده می‌توان مؤلفه‌های هوش هیجانی را پیش‌بینی کننده‌های مهمی برای عملکرد و موفقیت تحصیلی در نظر گرفت. هوش هیجانی خود به‌تنهایی تولیدکننده موفقیت نیست اما واقعیت این است که اسنادهای مثبت در درازمدت می‌تواند عامل پیش‌بینی کننده‌ی خوبی برای موفقیت باشد (نیکنام، ۱۳۹۳). این قبیل دانش‌آموزان، معمولاً در فرایند یادگیری فعال هستند و مسئولیت یادگیری خود را به عهده می‌گیرند. آن‌ها قادرند با استفاده از راهبردهای شناختی و فراشناختی، فرایند یادگیری خود را هدایت و کنترل کنند و به پیشرفت بیشتری در یادگیری دست یابند؛ بنابراین، آنچه در نظام‌های تعلیم و تربیت از جمله نظام آموزشی کشور ما باید مورد توجه قرار گیرد، گسترش و به‌کارگیری تکالیف مهارت محور به‌عنوان راهبردی دانش‌آموز محور در فرایند یادگیری دانش‌آموزان است (درخشان هوره، ۱۳۸۹).

از جمله فنونی که هر معلمی به آن نیاز دارد، آشنایی با شیوه‌های نوین تدریس و طراحی تکالیف برای تکمیل، استمرار و توسعه‌ی یادگیری دانش‌آموزان است. تکلیف همواره به‌عنوان یکی از عوامل مهم در تحقق یادگیری مطرح بوده و در هر دوره متناسب با برداشتی که از یادگیری وجود داشته، شکل و نوع تکلیف نیز متفاوت بوده است (یانگ^۷، ۲۰۱۲). شاید در گذشته اگر دانش‌آموزی صرفاً موفق به محفوظاتی در ذهن خویش می‌شد، تصور می‌رفت که یادگیری در او تحقق یافته است؛ اما امروزه، با تعریفی که از یادگیری می‌شود و در آن بر «ایجاد تغییرات نسبتاً پایدار در رفتار بالقوه یادگیرنده است مشروط به آنکه این تغییرات در اثر تجربه رخ دهد» تأکید می‌گذارند (السون و هرگنهان ترجمه‌ی سیف، ۱۳۹۸). در بعضی از جوامع از جمله در ایران تکلیف شب هنوز جایگاه سنتی و ارزشی خود را حفظ نموده است؛ که همین امر فرصت‌های یادگیری طبیعی را از کودک سلب می‌نماید و با توجه به اینکه یکی از اهداف اصلی نظام آموزش رسمی، پرورش مسائل اعتقادی، قوانین و هنجارهای اجتماعی به شکلی پویا و اثرگذار در میان کودکان و در سنین پایه می‌باشد و با توجه به ویژگی‌های سنی دانش‌آموزان دوره‌ی اول ابتدایی و نیاز به افزایش نشاط و شوق یادگیری در دانش‌آموزان و به‌منظور پرهیز از حافظه محوری صرف و توجه به ابعاد مختلف یادگیری برای رسیدن به یادگیری مادام‌العمر و توسعه‌ی یادگیری ضرورت تغییر در شکل و نوع تکلیف احساس گردید و ارائه‌ی فعالیت‌هایی به‌صورت عملکردی و مهارت محور اهمیت یافت (لوی، ترجمه‌ی شریفی مقدم و موسی‌پور، ۱۳۹۸). با پیشرفت و گسترش علوم و توجه خاص انسان‌ها به امر تعلیم و تربیت، در نظام‌های متمرکز برنامه‌ریزی آموزشی از طریق صدور دستورات مرکزی، تلاش می‌شود پیشرفته‌ای مقبول بر اساس راهکارهای موردنظر، دنبال شود. در آموزش و پرورش ایران نیز، همین وضعیت حاکم است و طی سال‌های گذشته تلاش

1 -parker

2 -Vela

3 -Boyle

4 - Nelson

5 - low

6 -Stottlmyer

7 -Young

شده است در عرصه‌ی تکالیف دانش‌آموزان تغییراتی جهت بهبود عملکرد تحصیلی شاگردان پدید آید. طرح تکالیف مهارت محور دارای بنیادهایی است که آن را قابل دفاع جلوه می‌دهد. گزاره‌هایی که در مقدمه این طرح آمده است، بیانی کلی از گزاره‌هایی است که ریشه در باورهای فلسفی ارزشی، یافته‌های روانشناسی و جامعه‌شناسی و برخی ترجیحات سیاسی دارد. گرچه این باور وجود دارد که اجرای برنامه‌ی درسی در یک نظام متمرکز دارای این پشتوانه است که معلمان به آنچه به آنان ابلاغ می‌شود، تن می‌سپارند و خود را برای اجرا، آماده می‌کنند، اما واقعیت آن است که امروزه آگاهی و تحصیلات معلمان افزایش یافته و آنان از چرایی تصمیمات پرسش می‌کنند. وقتی نظام‌های آموزشی اراده می‌کنند که به اجرای یک برنامه اقدام شود، حمایت‌های متعددی از آن به عمل می‌آورند. در این شرایط، دوگانه‌ی «الزام - تدارک» زمینه‌ی مناسبی برای اجرای برنامه‌های جدید است. باوجوداین، گاه به جای دوگانه‌ی مذکور، دوگانه‌ی «الزام - نظارت» مبنای درخواست‌های نظام آموزشی است (موسی پور، ۱۳۹۸). نوری نوده (۱۴۰۰) پژوهشی با عنوان تأثیر مهارت‌های ارتباطی و حرفه‌ای آموزگاران در آموزش مجازی بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی منطقه دو تهران در دوران کرونا انجام داد و به این نتیجه رسید که مهارت‌های ارتباطی و حرفه‌ای آموزگاران در آموزش مجازی بر عملکرد و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر معناداری دارد. شیوندی (۱۴۰۰) پژوهشی با عنوان پیش‌بینی عملکرد تحصیلی و انگیزش تحصیلی بر اساس الگوهای ارتباطی خانواده با اثر واسطه‌ای هوش هیجانی در بین دانش‌آموزان دختر متوسطه اول انجام داد و به این نتیجه رسید که هوش هیجانی نقش واسطه‌ای در رابطه بین الگوهای ارتباطی گفت‌و شنود و هم‌نویایی با عملکرد تحصیلی و انگیزش تحصیلی دارد. بر این اساس با در نظر گرفتن متغیرهایی چون نقش الگوهای ارتباطی به‌ویژه الگوی ارتباطی گفت‌و شنود و هوش هیجانی می‌توان میزان عملکرد تحصیلی و انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان را ارتقا داد. با توجه به مطالب گفته‌شده هدف از انجام پژوهش حاضر پاسخگویی به این سؤال است که آیا تکالیف مهارت محور بر هوش هیجانی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دوره ابتدایی تأثیر دارد؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف یک پژوهش کاربردی و از نظر جمع‌آوری داده‌ها یک پژوهش نیمه آزمایشی است. طرح نیمه آزمایشی پژوهش حاضر پیش‌آزمون- پس‌آزمون با گروه کنترل باهدف تکالیف مهارت محور بر هوش هیجانی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان به مرحله اجرا گذاشته شد. در این پژوهش اثربخشی یک متغیر مستقل تکالیف مهارت محور بر متغیرهای وابسته یعنی هوش هیجانی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان مورد بررسی قرار گرفت. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان مقطع ابتدایی شهر کرمانشاه در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ می‌باشند. نمونه مورد نظر در پژوهش حاضر از نوع تصادفی در دسترس بود که از بین دانش‌آموزان پایه مقطع ابتدایی تعداد ۳۰ نفر به‌عنوان گروه نمونه انتخاب شدند که به‌صورت تصادفی ۱۵ نفر در گروه آزمایش و ۱۵ نفر در گروه کنترل جایگزین شدند.

ابزار پژوهش

پرسشنامه عملکرد تحصیلی: جهت اندازه‌گیری عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان در این پژوهش از پرسش‌نامه EPT^۱ استفاده شده است. این پرسش‌نامه اقتباسی از پژوهش‌های فام و تیلور^۲ (۱۹۹۰) در حوزه عملکرد تحصیلی است که برای جامعه ایران ساخته شده است (فام و تیلور، ۱۹۹۰، به نقل از درتاج، ۱۳۸۳). آزمون عملکرد تحصیلی قادر است با ۴۸ سؤال، ۵ حوزه مربوط به عملکرد تحصیلی به شرح ذیل را اندازه‌گیری نماید: ۱- خودکارآمدی^۳: احساس اطمینان به توانایی خود به منظور از عهده برآمدن مقتضیات تحصیلی و فعالیت‌های آموزشی. ۲- تأثیرات هیجانی^۴: واکنش فرد در مقابل مجموعه‌ای از هیجانات از قبیل اضطراب و نگرانی است که باعث برانگیختگی فرد می‌شود. ۳- برنامه‌ریزی^۵: توانایی ساماندهی فعالیت‌های درس بر مبنای یک برنامه مشخص و قابل اجرا و همچنین استفاده مناسب از زمان برای انجام تکلیف آموزشی. ۴- فقدان کنترل پیامد^۶: اعتقاد به این امر که افزایش عملکرد فرد منجر به تغییر در نتیجه دلخواه تحصیلی نمی‌شود. ۵- انگیزش^۷: نیرو بخشی رفتار به منظور مطالعه بیشتر برای افزایش انگیزه تحصیلی به منظور کسب نمره بالاتر، به دست آوردن شغل مناسب و یا صرفاً مطالعه برای کسب اطلاع و بهبود مهارت‌ها و دانش عمومی است (نور محمدیان، ۱۳۸۵). نور محمدیان (۱۳۸۵) میزان روایی هریک از عامل‌های پرسش‌نامه را به شرح زیر به دست آورده است: عامل اول: ۰/۹۱، عامل دوم: ۰/۹۲، عامل سوم: ۰/۷۳، عامل چهارم: ۰/۶۳، عامل پنجم: ۰/۷۲. در این تحقیق نیز محقق برای به دست آوردن روایی آزمون از روایی محتوا استفاده نمود. در سنجش روایی محتوا، آزمون تکثیر و به ۵ نفر از متخصصان تعلیم و تربیت و ۱۰ نفر از کارشناسان آموزشی سازمان آموزش و پرورش داده شد و نظرات جمع‌آوری گردید. در اکثر سؤال‌ها توافق لازم وجود داشت. نور محمدیان (۱۳۸۵) میزان پایایی این آزمون را ۰/۷۴ برآورد نموده است. در پژوهش حاضر میزان آلفای کرونباخ ۰/۸۸ محاسبه شد.

پرسشنامه هوش هیجانی شات: هوش هیجانی توسط شات و همکاران (۱۹۹۸) و بر اساس الگوی اولیه هوش هیجانی و سالوی (۱۹۹۰) ساخته شد. این مقیاس شامل ۳۳ جمله‌ی توصیفی می‌باشد. این مقیاس ۳ مؤلفه دارد که عبارت‌اند از: مؤلفه تنظیم هیجان، مؤلفه ارزیابی و بیان هیجان، مؤلفه بهره‌برداری از هیجان. اجرای این پرسشنامه می‌تواند به صورت فردی، یا گروهی صورت گیرد. آزمودنی درجه توافق یا مخالفت خود را با هر جمله در یک مقیاس ۵ گزینه‌ای لیکرت از کاملاً مخالف (۱) تا کاملاً موافق (۵) انتخاب می‌کند، البته جمله‌های (۳، ۱۰، ۱۲، ۱۴، ۲۰، ۲۲، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۳۹) به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. مطالعه‌ی این مقیاس در میان نوجوانان پایایی و ابراز هیجان ۰/۷۵، تنظیم و مدیریت هیجان ۰/۶۶ و بهره‌برداری از هیجان ۰/۵۵ درصد را نشان

^۱ Educational performance Test

^۲ Fam and Taylor

^۳ Self – efficacy

^۴ Emotional Impact

^۵ Planning

^۶ Lack of outcome control

^۷ Motive

می‌دهد. همچنین پایایی آزمون را با استفاده از «آلفای کرونباخ در هوش هیجانی کل ۰/۸۱»، تنظیم هیجان ۰/۷۸، ارزیابی و ابراز هیجان ۰/۶۷ و بهره‌برداری از هیجان ۰/۵۰ گزارش نمود. در پژوهش حاضر میزان آلفای کرونباخ ۰/۹۲ به دست آمد.

تکالیف مهارت محور: در ۸ جلسه ۶۰ دقیقه‌ای به گروه آزمایش توضیح داده شد و گروه کنترل در لیست انتظار قرار گرفتند. خلاصه پروتکل تکالیف محور در جدول زیر ارائه شده است.

جدول ۱. پروتکل تکالیف مهارت محور

عنوان عملیات تکالیف مهارت محور	شرح	تعداد جلسات (هر جلسه ۶۰ دقیقه)
ابزارشناسی	شناسایی اصول استفاده از ابزار کار مشبک کاری شناخت اجزاء ابزار مشبک کاری به‌کارگیری صحیح ابزار در کار مشبک (میز کار، تخته پیشکار، صندلی، کمان اره، انواع تیغه اره مویی، چکش سبک، انبردست، میخ کش)	جلسه اول
توانایی انواع برشکاری با کمان اره مویی دستی	آشنایی با مفهوم برش کاری، شناسایی اصول نشستن صحیح پشت میز کار نشستن صحیح پشت میز و تخته پیشکار، شناسایی اصول صحیح در دست گرفتن کمان اره، گرفتن صحیح کمان اره در هنگام برش شناسایی اصول بستن تیغه بر روی کمان اره مویی شناسایی اصول کلی برش، تنظیم و هماهنگ کردن دو دست هنگام برش	جلسه دوم
توانایی انتقال یک طرح بر روی سطح چوب یا تخته سه لایی	طرح موردنظر را کپی کرده یا کشیده انتقال طرح با چسب چوب رقیق یا سریش انتقال طرح با چسب فوری و نوارچسب شیشه ای پهن، انتقال طرح با کلرین، انتقال طرح با شابلون و کلیشه، آشنایی با چسب های مختلف مورد نیاز، استفاده از چسب های مختلف مورد نیاز برای چسباندن طرح بر روی سطح تخته سه لایی، شناسایی اصول انتقال طرح بر روی تخته سه لایی، انتقال طرح بر روی سطح کار انجام می گیرد.	جلسه سوم
توانایی اندازه‌گیری با متر و خط کش و کونیا	شناسایی اصول اندازه‌گیری و اندازه گذاری، اندازه‌گیری و اندازه گذاری با متر، اندازه‌گیری و اندازه گذاری با خط کش، استفاده و به‌کارگیری کونیا در زوایای مختلف	جلسه چهارم
توانایی سوراخ کاری	آشنایی با مفهوم سوراخ کاری چوب و تخته لایی، شناسایی اصول سوراخ کاری چوب و تخته سه لایی با وسایل کوناگون.	جلسه پنجم
خطوط بسته میانه‌ی کار	شناسایی نقاطی که در میان طرح مشبک نیاز به سوراخ کاری دارند، شناسایی ابزارهای مختلفی که برای سوراخ کاری به کار می‌روند. استفاده از دریل های ظرفی برقی (مینی گرافت یا فرز انگشتی)، استفاده از دریل ها یا مته های ظرفی دستی، استفاده از درفش یا میخ های ظرفی در سوراخ کاری، رعایت نکات ایمنی حین عملیات سوراخ کاری، بستن صحیح مته بر روی دریل ها، سوراخ کردن نقاط مشخص شده در طرح موردنظر	
توانایی سنباده زنی و سوهان کاری سطوح و مقاطع برش	آشنایی با درجه های مختلف سنباده، شناسایی اصول صحیح سنباده کاری چوب و تخته سه لایی، سنباده کاری سطح تخته سه لایی با سنباده های لرزان، شناسایی آماده سازی کاغذ سنباده و تخته سنباده برای سنباده زنی دستی، چسباندن کاغذ سنباده از پشت به یکدیگر، چسباندن سنباده بر روی تخته برای ساخت تخته سنباده، سنباده زنی قطعات بریده شده با کاغذ سنباده و تخته سنباده، شناسایی اصول سوهان کاری مقاطع برش، سوهان کاری مقاطع برش در صورت نیاز	جلسه ششم
توانایی اتصال قطعات و چسباندن آنها	آشنایی با انواع اتصالات و کاربرد آنها، شناسایی اتصالات کام و زیانه در مشبک (سه لایی)، شناسایی اتصالات ترکیبی (فاق زیانه و کام و زیانه)، شناسایی اتصالات ساده با چسب چوب، پیچ کردن مقاطع برش در صورت نیاز، استفاده از منگنه کوب ها، استفاده از گیره ها و دیگر لوازم نگهدارنده قطعات، استفاده از چسب چوب برای چسباندن	جلسه هفتم
توانایی بتونه کاری و رنگ آمیزی	شناسایی اصول بتونه کاری در حد مورد نیاز، شناسایی اصول رنگ آمیزی با رنگ، آشنایی با خلل های رنگ، میزان استفاده صحیح از جلال ها در رنگ ها	جلسه هشتم

یافته‌ها

ابتدا در جدول زیر مفروضه های تحلیل کوواریانس چندمتغیره نشان داده شده است.

جدول ۲. نتایج آزمون کلموگروف - اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن توزیع متغیرهای پژوهش

متغیر	وضعیت	آماره Z کلموگروف-اسمیرنوف	سطح معنی‌داری
هوش هیجانی	پیش‌آزمون	۰/۱۴۵	۰/۲۱۱
	پس‌آزمون	۰/۱۷۸	۰/۱۵۱
عملکرد تحصیلی	پیش‌آزمون	۰/۱۴۲	۰/۲۶۱
	پس‌آزمون	۰/۱۵۲	۰/۲۰۷

با توجه به جدول ۲، آماره Z کلموگروف-اسمیرنوف متغیر هوش هیجانی در پیش‌آزمون (۰/۱۴۵) و در پس‌آزمون (۰/۱۷۸) می‌باشد که معنی‌دار نیست. همچنین آماره Z کلموگروف-اسمیرنوف متغیر عملکرد تحصیلی در پیش‌آزمون (۰/۱۴۲) و در پس‌آزمون (۰/۱۵۲) می‌باشد که معنی‌دار نیست.

جدول ۳. بررسی مفروضه همگنی شیب رگرسیون پیش‌آزمون و پس‌آزمون متغیرهای پژوهش

تعامل گروه*پیش‌آزمون متغیر	آماره F	سطح معنی‌داری
هوش هیجانی	۰/۲۷	۰/۷۸
عملکرد تحصیلی	۰/۲۹	۰/۸۲

با توجه به جدول ۳، آماره F آزمون همسانی شیب رگرسیون پیش‌آزمون و پس‌آزمون هوش هیجانی در دو گروه آزمایش و کنترل معنی‌دار نیست ($F=0/27 p<0/78$). همچنین آماره F آزمون همسانی شیب رگرسیون پیش‌آزمون و پس‌آزمون عملکرد تحصیلی در دو گروه آزمایش و کنترل معنی‌دار نیست ($F=0/29 p<0/82$)؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که شیب رگرسیون پیش‌آزمون و پس‌آزمون در گروه‌ها برابر است.

جدول ۴. نتایج حاصل از تحلیل کوواریانس بر روی میانگین نمره‌های پس‌آزمون متغیرهای هوش هیجانی و عملکرد تحصیلی در دو گروه

منابع تغییر	میانگین مجذورات	درجه آزادی	F	سطح معناداری	مجذور انا
پیش‌آزمون	۳۴/۶۵	۱	۰/۵۷۸	۰/۵۳۲	۰/۰۲۱
گروه	۱۳۴۱/۱۵	۱	۲۵/۵۲	۰/۰۰۱	۰/۳۰۵

با توجه به مندرجات جدول ۴، مقدار F برای متغیر هوش هیجانی و عملکرد تحصیلی ۳۴/۶۵ به دست آمد که در سطح ($P<0/001$) معنادار است، و با توجه به اندازه اثر محاسبه‌شده ۰/۳۰۵ تغییر در متغیر هوش هیجانی و عملکرد تحصیلی ناشی از تأثیر متغیر مستقل (تکالیف مهارت محور) بوده است.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از انجام پژوهش حاضر بررسی تکالیف مهارت محور بر هوش هیجانی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دوره ابتدایی می‌باشد. نتایج نشان داد تکالیف مهارت محور بر هوش هیجانی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر مثبت و معناداری دارد که با نتایج پژوهش‌های نوری نوده (۱۴۰۰) و شیونوی (۱۴۰۰) همسو می‌باشد. در تبیین این نتایج می‌توان گفت در هر نظام آموزشی و تربیتی دانش‌آموز به‌عنوان عنصر اساسی مطرح می‌شود که کلیه هدف‌ها و برنامه‌های آموزش و پرورش به منظور ایجاد تغییرات مطلوب در رفتار وی طراحی و اجرا می‌شود. همچنین، معلم است که نقش اساسی را در اجرای برنامه‌های درسی و فرآیند تدریس بر عهده

دارد. از جمله فنونی که هر معلمی به آن نیاز دارد، آشنایی با شیوه‌های نوین تدریس و طراحی تکالیف برای تکمیل، استمرار و توسعه‌ی یادگیری دانش‌آموزان است. تکلیف همواره به‌عنوان یکی از عوامل مهم در تحقق یادگیری مطرح بوده و در هر دوره متناسب با برداشتی که از یادگیری وجود داشته، شکل و نوع تکلیف نیز متفاوت بوده است. شاید در گذشته اگر دانش‌آموزی صرفاً موفق به محفوظاتی در ذهن خویش می‌شد، تصور می‌رفت که یادگیری در او تحقق یافته است؛ اما امروزه، با تعریفی که از یادگیری می‌شود و در آن بر «ایجاد تغییرات نسبتاً پایدار در رفتار بالقوه یادگیرنده است مشروط به آنکه این تغییرات در اثر تجربه رخ دهد» تأکید می‌گذارند (السون و هرگنهان ترجمه‌ی سیف، ۱۳۹۸). چگونگی طراحی و به‌کارگیری تکالیف هم‌تغییر می‌کند. به دلیل بها دادن نظریه‌های جدید به انگیزه، قدرت ابتکار و مسئولیت‌پذیری دانش‌آموز در امر یادگیری، فعال بودن آنان در خارج از مدرسه نیز مورد توجه است و در این راستا تکلیف شب همواره به‌عنوان یکی از عوامل مهم در تحقق یادگیری مطرح بوده است. به همین دلیل از تکلیف شب به‌عنوان تمرینی برای ثبات در توانایی کسب‌شده، یاد می‌شود. امروزه با توجه به تحولات وسیع جوامع با پیدایش نظریه‌های تربیتی و وجود رسانه‌هایی که اوقات فراغت دانش‌آموزان را به خود اختصاص می‌دهد، ضرورت تکلیف شب در بسیاری از کشورها مورد سؤال قرار گرفته و راه‌های دیگری برای پر کردن اوقات فراغت کودکان و نوجوانان در خانه تدبیر می‌گردد.

از سوی دیگر، جوامع پیشرفته و در حال پیشرفت تأکید زیادی بر روی عملکرد، رقابت و پیروزی دارند در واقع عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان یکی از مهم‌ترین و عینی‌ترین معیارها برای بررسی و ارزیابی کارایی و اثربخشی نظام‌های آموزش و پرورش است و تمامی کوشش‌ها و تلاش‌های این نظام در واقع جامعه عمل پوشاندن بدین امر تلقی می‌شود (یاری، ۱۳۹۰). در تبیین این نتایج می‌توان گفت یکی از مهم‌ترین مسائل برای متولیان تعلیم و تربیت؛ به‌خصوص مسئولان نظام آموزش عالی، عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان است (جلیلیان، ۱۴۰۰). افراد با موفقیت در تحصیل به موقعیت و جایگاهی دست می‌یابند که از حداکثر نیروی درونی و بیرونی خود در راستای اهداف آموزشی و تربیتی استفاده نموده، شرایط لازم را برای زندگی اجتماعی موفق کسب می‌کنند. این در حالی است که عدم موفقیت در تحصیل زمینه مشکلات فردی و اجتماعی و انحراف از دستیابی به اهداف سیستم تعلیم و تربیت را به همراه دارد (ریوکین و همکاران، ۲۰۰۵؛ به نقل از ماهاسنه^۱، ۲۰۱۴). عوامل مرتبط با عملکرد تحصیلی فراگیران از دیرباز مورد علاقه بسیاری از محققان، صاحب‌نظران و دست‌اندرکاران آموزش عالی بوده است. از این رو، متخصصان تعلیم و تربیت عوامل گوناگونی را مشخص کرده‌اند که تأثیر زیادی بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان و دانشجویان دارند. این عوامل را می‌توان در چهار دسته فردی، آموزشگاهی، خانوادگی و اجتماعی تقسیم نمود (زهراکار، ۱۳۸۶). از میان این عوامل، ابعاد فردی به‌عنوان موضوع اصلی در مطالعات روان‌شناسی و علوم تربیتی مطرح شده و مورد پژوهش قرار گرفته است. با این حال، باید در نظر داشت که عوامل و متغیرهای فردی آن چنان در هم تنیده و در تعامل با یکدیگر هستند که تعیین نقش و سهم هر یک از آن‌ها با دشواری رو به روست. جامعه آماری این پژوهش صرفاً دانش‌آموزان دوره ابتدایی شهر کرمانشاه بود باید در تعمیم یافته‌ها احتیاط کرد. با توجه به اهمیتی که تکالیف مهارت محور بر هوش هیجانی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دارد، لذا پیشنهاد می‌شود معلمان در کلاس به آموزش

¹ - Mahasneh

تکالیف مهارت محور در دانش‌آموزان خود پرداخته و با ایجاد موقعیت‌هایی که دانش‌آموز در آن احساس موفقیت کند و یا کمک به دانش‌آموز برای افزایش مهارت در آن‌ها به بهبود هوش هیجانی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان کمک کنند. همچنین در طرح تکالیف مهارت محور به جهت اجرای درست ارزشیابی کیفی-توصیفی و به منظور تأکید بر ارزیابی‌های مناسب در حین یادگیری و ارائه بازخوردهای مناسب در جهت رفع نقاط ضعف دانش‌آموزان، مهارت‌های پایه و تکالیف درسی مربوطه به مقدار تکرار و تمرین جهت تثبیت یادگیری موضوعات درسی و تثبیت مهارت‌های اصلی خواندن، نوشتن و حساب کردن در کلاس درس و زیر نظر معلم انجام می‌شود و در ساعات‌های یادگیری خارج از مدرسه، به جای مشق شب، تکالیف مهارت محور را انجام می‌دهند. در این طرح معلم با پیش‌بینی فعالیت‌های عملی در طول آموزش‌های کلاسی موقعیت‌ها و فرصت‌های مناسبی را فراهم می‌نماید تا دانش‌آموزان در طی آن به تقویت دانش‌ها و گسترش مهارت‌های خود بپردازند.

منابع

- السون، متیو اچ؛ و هرگنهان، بی.آر. (۱۳۹۸). مقدمه‌ای بر نظریه‌های یادگیری (چاپ ۲۲). ترجمه‌ی علی اکبر سیف. تهران: انتشارات دوران.
- جلیلیان، سعید (۱۴۰۰). پیش‌بینی عملکرد تحصیلی بر اساس هوش هیجانی، تنظیم شناختی هیجان و سبک‌های حل مسئله در بین دانش‌آموزان، پایان‌نامه کارشناسی ارشد مشاوره مدرسه، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه.
- رضایی، فاطمه (۱۳۹۸). اثربخشی بازی درمانی شناختی رفتاری بر رشد اجتماعی و هراس اجتماعی دانش‌آموزان، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه.
- شیوندی، صفورا (۱۴۰۰). پیش‌بینی عملکرد تحصیلی و انگیزش تحصیلی بر اساس الگوهای ارتباطی خانواده با اثر واسطه‌ای هوش هیجانی در بین دانش‌آموزان دختر متوسطه اول، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه پیام نور واحد تهران.
- لوی، آریه. (۱۳۹۸). برنامه ریزی درسی ملی و مدرسه محور ترجمه آزاده شریفی مقدم و نعمت‌الله موسی پور. کرمان: دانشگاه شهید باهنر
- Mau, W. C. (2019). Parental influences on the high school students' academic achievement: A comparison of Asian immigrants, Asian Americans, and White Americans. *Psychology in the Schools*, 34(3), 267-277.
- Mayer, J. D., Salovey, P. (1995). Emotional intelligence and the construction and regulation offerings. *Applied preventi psycho*; 4: 197-208.
- Mahasneh, A. M. (2014). Investigating the relationship between emotional intelligence and Meta cognition among Hashemite university students. *Review of European Studies*, 6 (5), 201-209.
- Young, A., & Fry, J. (2012). Metacognitive awareness and academic achievement in college students. *Journal of the Scholarship of Teaching and Learning*, 8 (2), 1-10.